วันสงกรานต์

พระพรหมคุณาภรณ์
(ดร.ป.อ.ปยุตฺโต)

ที่ระลึก

งานทอดผ้าป่าสามัคคี ปี พ.ศ. ๒๕๕๕

ของชมรมรักบ้านเกิดเทิดสถาบัน

๑๐-๑๓ เมษายน ๒๕๕๕

พระพรพระราชทาน

ในปีใหม่นี้ ข้าพเจ้าปรารถนาอย่างยิ่งที่จะเห็นชาวไทยมีความสุข ก้าวหน้าด้วยการให้

1. ให้ความรักความเมตตากัน
2. ให้น้ำใจไมตรีกัน
3. ให้อภัยไม่ถือโทษโกรธเคืองกัน
4. ให้การสงเคราะห์ อนุเคราะห์กัน ด้วยความบริสุทธิ์และจริงใจ

พรปีใหม่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย เนื่องในโอกาสขึ้นปีใหม่ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๖ และทรงตรัสย้ำอีกครั้งในปีใหม่ พ.ศ.๒๕๕๔

จึงขออัญเชิญมาเป็นพระพรตลอดไปแก่ชาวชมรม โดยมุ่งหมายให้เป็นอุดมการณ์ชีวิตของตน ๆ เป็นมหามงคล เฉลิมพระเกียรติ เพื่อน้อมใส่เกล้าปฏิบัติสู่วาระแห่งชาติอันเป็นที่รักยิ่งชีวิต

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า ชาวชมรมรักบ้านเกิดเทิดสถาบัน

พระมหากษัตริย์ยอดกตัญญู

พระบรมราโชวาท
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๑. ค่านิยมพื้นฐาน ๕ ประการ

๑. พึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ

๒. ประหยัดและอดออม

๓. มีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย

๔. ปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

๕. มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

๒. คุณธรรม ๔ ประการ

๑. รักษาความสัตย์ ความจริงใจต่อตนเองที่จะประพฤติปฏิบัติต่อสิ่งที่เป็นประโยชน์ และเป็นส่วนรวม

๒. รู้จักข่มใจตัวเอง ฝึกฝนใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์ความดี

๓. การอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัตย์สุจริตไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด

๔. การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

ขออัญเชิญมาเผยแพร่แก่ผู้ร่วมปฏิบัติธรรม ถวายพระพรชัยมงคล

เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภัทรมหาราช

ตลอดชีวิตของตน

บอกกล่าว

การทอดผ้าป่าสามัคคีของชมรมรักบ้านเกิดปีนี้ (๒๕๕๕) คณะกรรมการชมรม มีคุณละออ บุญสา คุณประหยัด คำแก้ว คุณนิยม ใจซื่อ คุณมณฑา เมตตา เป็นต้น มาประชุมปรึกษากัน ณ วัดพุทธปัญญา ตกลงกันว่าจะไปทอด ณ วัดศรีสุวรรณาราม (แหลมหอย) ในวันที่ 11 เมษายน เพื่อสมทบทุนสร้างอุโบสถ และ ณ วัดสันติวราราม (ท้องกรูด) ในวันที่ 12 เมษายน เพื่อสมทบทุนสร้างอนุสรณ์สถานท่านพระครูพิลาศธรรมคุณ (หลวงพ่อมหาเชย)

ข้าพเจ้าเคยไปร่วมงานทุกปีที่ผ่านมา แต่ปีนี้ต้องรีบกลับไม่ได้นำธรรมยาตรา เพราะต้องกลับให้ทันงานสงกรานต์ที่วัดพุทธปัญญา ในวันที่ ๑๓ เมษายน และในการทอดผ้าป่าสามัคคีรักบ้านเกิดนี้ ข้าพเจ้าเคยพิมพ์หนังสือเป็นธรรมานุสรณ์แจกทุกปี ปีนี้เลือกเอาเรื่อง **“วันสงกรานต์”** จากหนังสือ “ **วันสำคัญของชาวพุทธไทย”** อันเป็นนิพนธ์ของท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตฺโต พระมหาเถระ บุคคลสำคัญของโลก มาพิมพ์แจก

เพราะการทำบุญทอดผ้าป่าปีนี้จวบเหมาะกับวันสงกรานต์ ท่านผู้ได้รับหนังสือเล่มนี้ไปอ่านจะได้ปัญญาและกุศลมากยิ่งขึ้น ขอให้ท่านที่ได้รับหนังสือเล่มนี้ไปอ่านให้จบให้ได้ปัญญาเรื่องวันสงกรานต์จะได้บุญกุศลติดตัวไปฝากลูกหลานอันเป็นที่รักของตนๆ สืบไป

ข้าพเจ้าขอตั้งจิตอธิษฐานอำนวยพรแก่ผู้ร่วมทอดผ้าป่าสามัคคี และผู้ตั้งใจอ่านหนังสือเล่มนี้ ให้ได้ปัญญาเรื่องวันสงกรานต์ ขออนุโมทนาสาธุการ มา ณ ที่นี้

สะทา โสตถี ภะวันตุ เต.

(พระครูมงคลภาวนานุศาสก์)
เจ้าอาวาสวัดพุทธปัญญา

อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
โทร. : ๐-๒๕๒๖ ๔๙๑๔

วันสงกรานต์

ตรุษสงกรานต์ เป็นเทศกาลสิ้นปีเก่าขึ้นปีใหม่ของไทยตามประเพณีโบราณ เป็นระยะเวลาเข้าฤดูร้อน เสร็จจากการเก็บเกี่ยวข้าว ประชาชนส่วนใหญ่ว่างจากการทำไร่ไถนาที่เป็นงานประจำ จึงถือเอาระยะเวลานี้เป็นตอนที่จะทำบุญใหญ่แล้วเล่นสนุกสนานรื่นเริงกัน

วันตรุษ คือวันสิ้นปี ตรงกับวันแรม ๑๕ ค่ำเดือน ๔ วันสงกรานต์ เป็นวันขึ้นปีใหม่ ตรงกับวันที่ ๑๓ เมษายน

พึงสังเกตว่า วันตรุษ ถือตามจันทรคติ วันสงกรานต์ ถือตามสุริยคติ แต่เทศกาลตรุษยังมีถือกันอยู่เพียงในบางท้องที่เท่านั้น และตามปกติทำกัน ๓ วัน ตั้งแต่วันแรม ๑๔ ค่ำเดือน ๔ ถึงขึ้นค่ำหนึ่งเดือน ๕

อย่างไรก็ตาม ในเมื่อแยกวันสิ้นปีเก่า กับวันขึ้นปีใหม่ออกห่างกัน ประชาชนก็มีช่วงเวลาสำหรับทำบุญ และเล่นสนุกสนานรื่นเริง หรือเที่ยวเตร่พักผ่อนติดต่อกันหลายวัน จึงอาจฉลองกันตั้งแต่วันตรุษ ไปจนถึงวันเปลี่ยนศักราชใหม่ในวันสงกรานต์

พวกแม่บ้านก็จะทำขนมเตรียมไว้ สำหรับต้อนรับแขกที่มาเที่ยวที่บ้าน และนำไปเยี่ยมแจกญาติมิตร ขนมที่ทำระยะนี้ คือ ข้าวเหนียวแดง ข้าวเหนียวแก้ว

หนุ่มสาวก็มาร่วมทำขนม ช่วยกันกวนข้าวเหนียวคุยกันไป ร้องรำทำเพลงกันไป หรือมีการละเล่น เช่น เล่นเพลงพวงมาลัยกันในตอนค่ำคืน สนุกสนานกันไปจนถึงสงกรานต์

ในภาคอีสานบางแห่ง เขาทำบุญตรุษสงกรานต์แยกเป็น ๒ ระยะ คือ ทำบุญตักบาตรกลางลานวัดในวันตรุษ และทำบุญตักบาตรที่ลานบ้านในวันสงกรานต์ บางแห่งในจังหวัดนครราชสีมา มีก่อพระเจดีย์ทรายเป็น ๒ ตอน คือ ก่อที่ลานวัดในวันตรุษ และก่อที่กลางลานบ้านในวันสงกรานต์

ในที่นี้ มุ่งจะกล่าวเรื่องสงกรานต์ พูดถึงตรุษแต่พอท้าวความเท่านั้น

"สงกรานต์" เป็นคำภาษาสันสกฤต แปลว่า เคลื่อนย้าย ในที่นี้หมายถึงการเคลื่อนย้ายของพระอาทิตย์ คือ พระอาทิตย์ผ่านหรือเคลื่อนย้ายเข้าไปในจักรราศีใดราศีหนึ่งก็เรียกว่า สงกรานต์

จักรราศี คือ รูปวงกลมในท้องฟ้า ซึ่งสมมติว่าเป็น

ทางที่พระอาทิตย์ พระจันทร์ และดาวพระเคราะห์โคจร เวียนผ่านไป

โคจร แปลว่า การเที่ยวไป หรือทางที่เที่ยวไปของพระอาทิตย์

จักรราศีนั้น แบ่งตามขวางออกเป็น ๑๒ ส่วนเท่ากัน เรียกว่า ๑๒ ราศี แต่ละราศีมีกลุ่มดาวอยู่ในนั้นเป็นเฉพาะแต่ละราศี ("ราศี" แปลว่า กอง หรือหมู่ ในที่นี้หมายถึงหมู่ดาว หรือ กลุ่มดาว) กลุ่มดาวในราศีหนึ่งๆ มีหลายดวงเรียงรายกัน คนมองเห็นเป็นรูปต่างๆ และสมมติเรียกชื่อกลุ่มดาวนั้นๆ ไปตามรูปที่มองเห็น เช่น เป็นกลุ่มดาวแพะ (ราศีเมษ) กลุ่มดาววัว (ราศีพฤษภ) เป็นต้น

เราเห็นว่าพระอาทิตย์โคจรเข้าไปในราศีใด จนกว่าจะผ่านพ้นราศีนั้นไปสู่ราศีอื่น ก็เป็นเวลาเดือนหนึ่ง เมื่อผ่านไปครบ ๑๒ ราศี ก็นับโดยประมาณว่าเป็นปีหนึ่ง

ราศีนั้น แบ่งตามมาตราวัดเป็นราศีละ ๓๐ องศา รวมทุกจักรราศีเป็น ๓๖๐ องศา แต่ดาวต่างๆ ในกลุ่มของราศีทั้งหลายมีคาบเกี่ยวหรือเหลื่อมล้ำกันบ้าง การแบ่งเดือนจึงมีวันและเวลาไม่เท่ากัน

ชื่อเดือนต่างๆ เราก็ตั้งไปตามชื่อสมมติของกลุ่มดาวแต่ละราศี โดยเอาคำว่า ***อายน*** หรือ ***อาคม*** ต่อท้ายเข้าไป

อายน และ ***อาคม*** แปลว่า มาถึง เหมือนกันทั้งสองคำ แต่เราแยกใช้ให้ต่างกัน เพื่อแยกเป็นเดือนที่มี ๓๐ วัน (ต่อด้วย***อายน***) และเดือนที่มี ๓๑ วัน (ต่อด้วย***อาคม***) เป็นที่สังเกตได้ง่าย

ราศี หรือกลุ่มดาว ๑๒ นั้น คือ

เมษ	= กลุ่มดาวแพะ	**พฤษภ**	= กลุ่มดาววัว
มิถุน	= กลุ่มดาวรูปคนคู่	**กรกฎ**	= กลุ่มดาวปู
สิงห	= กลุ่มดาวสิงห์	**กันย**	= กลุ่มดาวรูปหญิงสาว
ตุล	= กลุ่มดาวคันชั่ง	**พฤศจิก**	= กลุ่มดาวแมงป่อง
ธนู	= กลุ่มดาวธนู	**มกร**	= กลุ่มดาวมังกร
กุมภ	= กลุ่มดาวหม้อ	**มีน**	= กลุ่มดาวปลา

เอา อายน หรือ อาคม ต่อเข้าไป เป็น ***เมษายน*** (พระอาทิตย์มาถึงราศีดาวแพะ) ***มกราคม*** (พระอาทิตย์มาถึงราศีดาวมังกร) ดังนี้เป็นต้น

วันและเวลาที่พระอาทิตย์ย้ายจากราศีหนึ่ง และยกไปสู่อีกราศีหนึ่ง ท่านเรียกว่าสงกรานต์เดือน แต่ในวันและเวลา

ที่พระอาทิตย์ยกขึ้นสู่ราศีเมษ คือในเดือนเมษายน เขาเรียกเป็นพิเศษว่า "มหาสงกรานต์" เพราะเป็นวันย้ายปี คือ ย้ายจากปีเก่า ยกขึ้นสู่ปีใหม่ด้วย แต่บัดนี้ เมื่อพูดถึงสงกรานต์ก็หมายถึง มหาสงกรานต์นั่นเอง สงกรานต์เดือน ไม่มีพูดถึงกัน

การที่ถือเอาวันมหาสงกรานต์เป็นวันขึ้นปีใหม่ คือตั้งต้นปีในวันที่ ๑๓ เมษายนนั้น เป็นเรื่องมาจากอินเดียภาคเหนือ ซึ่งอยู่เหนือเลยเขตร้อนขึ้นไป มีฤดูกาลไม่เหมือนกับของเรา

ที่นั่น ต่อจากฤดูหนาว เขามีฤดู***วสันต์*** แปลว่าฤดูใบไม้ผลิ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ธรรมชาติและผู้คนสดชื่น แจ่มใส ร่าเริง เบิกบาน ด้วยได้ผ่านพ้นฤดูหนาวที่แสนจะยากเข็ญทรมาน และเงียบหงอย เหี่ยวแห้ง มาสู่ฤดูกาลที่อุ่นสบาย ต้นไม้ประดังกันผลิดอกสวยงาม แตกใบใหม่เขียวชอุ่ม ธรรมชาติก็สดชื่น ผู้คนก็ร่าเริงยินดีเหมือนได้ฟื้นคืนชีวิตใหม่ จึงถือเอาต้นฤดูวสันต์เป็นวันขึ้นปีใหม่

ในประเทศของเรา ถึงจะไม่มีฤดูวสันต์ก็ตาม แต่เทศกาลนี้ก็เหมาะเข้ากับความเป็นอยู่ของเราด้วย เพราะเป็นระยะเสร็จสิ้นฤดูทำงาน เป็นเวลาเหมาะสำหรับพักผ่อน สนุกสนานร่าเริงดังได้กล่าวแล้ว

สงกรานต์ของไทย ตามปกติมี ๓ วัน คือ วันที่ ๑๓, ๑๔ และ ๑๕ เมษายน

วันที่ ๑๓ คือ วันต้น เป็น วันมหาสงกรานต์ นับเป็นวันขึ้นปีใหม่

วันที่ ๑๔ คือ วันกลาง เป็น วันเนา คือ วันอยู่เฉยๆ ว่าง มีแต่เล่นสนุก

วันที่ ๑๕ คือ วันสุดท้าย เป็น วันเถลิงศก หรือพระยาวัน คือ **วันขึ้นศักราชใหม่**

สมัยก่อน บางปี สงกรานต์มี ๔ วัน คือ วันที่ ๑๓ – ๑๖ เมษายน วันกลางระหว่างวันต้นและวันสุดท้าย เป็นวันเนา ๒ วัน คือ ถ้าปีใด พระอาทิตย์ยกขึ้นสู่ราศีเมษ เป็นเวลาเลยเที่ยงคืนไปแล้ว สงกรานต์ปีนั้นมี ๔ วัน

วันจ่าย คือวันที่ ๑๒ เมษายน ก่อนถึงวันสงกรานต์วันหนึ่งเป็นวันเตรียมซื้อหาสิ่งของสำหรับทำบุญในวันมหาสงกรานต์ เตรียมเครื่องเสื้อผ้าใหม่ๆ ไว้แจก และทำขนมกวนกันแทบทุกบ้าน สำหรับนำไปทำบุญถวายพระและแจกแก่ผู้นับถือและเพื่อนบ้าน เป็นการแสดงไมตรีจิต พร้อมทั้งเป็นการแสดงฝีมือกวนขนมกันไปด้วยในตัว

ขนมที่ทำกันสามัญ ก็คือ ขนมเปียกข้าวเหนียวแดงและกะละแม ก่อนถึงวันจ่ายนี้ พวกผู้หญิงโดยเฉพาะสาวๆ จะตระเตรียมตัว หาผ้านุ่งผ้าห่มใหม่ๆ อย่างดีไว้ มีการตัดผมจับเขม่ากันไร เป็นพิเศษ และจัดหาแป้งหอมน้ำมันหอมไว้พร้อม เพื่อแต่งตัวให้สวยงาม และผัดลูบไล้ให้จรุงกลิ่นในวันสงกรานต์

ทางฝ่ายวัด ตามปกติ พระก็กวาดลานวัด เณรและเด็กๆ ศิษย์ก็ช่วยทำหน้าที่ถอนหญ้ากันอยู่แล้ว ก่อนวันสงกรานต์ พระ เณรและศิษย์ก็จะช่วยกันทำความสะอาดเป็นพิเศษ ตระเตรียมสถานที่ไว้ให้ชาวบ้านมาทำบุญโดยสะดวก

วันมหาสงกรานต์ คือ วันที่ ๑๓ เมษายน เป็นวันต้นของปีใหม่ ถือว่าเป็นวันสำคัญ มีการทำบุญกันทั่วไปเป็นงานใหญ่ ชาวบ้านตื่นนอนกันแต่มืด จัดแจงหุงข้าวอุ่นแกงเตรียมอาหารเพื่อไปตักบาตรถวายพระ

ครั้นหุงอาหารเสร็จ จัดเตรียมอาหารและสิ่งของถวายพระบรรจุลงภาชนะเสร็จแล้ว ก็เอาเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มใหม่ที่เตรียมหาไว้แต่เนิ่นๆ ก่อนสงกรานต์ มาแต่งตัว โดยเฉพาะพวกผู้หญิงจะพยายามแต่งให้สวยเป็นพิเศษ เพื่อไปอวดกัน

เสร็จแล้วก็แบกบ้าง หามบ้าง นำอาหารเครื่องไทยธรรมไปวัด เดินกันเป็นหมู่ๆ มีหน้าตาสดชื่นแจ่มใสเบิกบานสบายใจ

ถึงวัดแล้ว ก็เริ่มพิธีทำบุญ ตักบาตรกลางลานวัดแล้วก็เลี้ยงพระ ฉันเช้าที่ศาลาการเปรียญ หรือปะรำที่สร้างขึ้นสำหรับงาน พระฉันเสร็จ อนุโมทนาแล้ว ก็กลับบ้าน

ต่อจากนั้น พวกหนุ่มๆ สาวๆ ก็รีบกินข้าวแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าสำรับใหม่ พากันไปเก็บดอกไม้ที่ในป่า ซึ่งกำลังบานสะพรั่งสวยงามทั่วทั้งป่าในระยะตรุษสงกรานต์ ไปกันเป็นหมู่ๆ ๕ คนบ้าง ๑๐ คนบ้าง เกินกว่านั้นบ้าง ปนกันไปทั้งหญิงทั้งชาย เก็บดอกไม้ไป ก็คุยหยอกล้อกันไป สนุกสนานเบิกบานใจ

เมื่อเก็บดอกไม้ได้แล้ว ก็ไปที่บริเวณโบสถ์ หรือเจดีย์ในวัด แยกหญิงชายเป็นคนละพวก แล้วเล่นว่าเพลงพิษฐานคือ อธิษฐานเกี่ยวกับเนื้อคู่หรือคู่รักกัน

เสร็จบูชาว่าเพลงพิษฐานกันแล้ว ก็ไปเล่นสนุกกันที่ลานวัดหรือลานหมู่บ้านก็ได้ เช่น เล่นพวงมาลัย ชักเย่อ มอญซ่อนผ้าเป็นต้น เล่นกันตลอดวัน พักเฉพาะตอนไปหุงหากินอาหาร

ครั้นถึงตอนเย็น หลังอาหารแล้ว ก็มีการเล่นรวมใหญ่ที่ลานของหมู่บ้าน เป็นตอนที่สนุกสนานมากที่สุด เรียกว่าเล่นนักขัตฤกษ์สงกรานต์ เล่นจนค่ำ บางทีก็ต่อถึงกลางคืน การเล่นมีหลายอย่าง เช่น เล่นรำหมู่ เล่นเพลงดงลำใยแก้กัน ระบำบ้านไร่ เข้าแม่ศรี หนูผี ลิงลม นางดัง เป็นต้น สุดแต่เลือกกัน

เล่นกัน ๓ วันบ้าง ถึง ๗ วันบ้าง บางทีเล่นกันไปถึง ๑๕ วันก็มี เพราะถ้าฝนยังไม่ตก เริ่มทำนายังไม่ได้ ก็เล่นสนุกกันไปก่อน

วันมหาสงกรานต์ คือ วันที่ ๑๓ เมษายนนี้ ทางเมืองเหนือเรียกว่า “วันสังขารล่อง” ชาวบ้านปัดกวาดทำความสะอาดบ้านเรือนและซักฟอกเสื้อผ้ากันเป็นการใหญ่ เป็นการกำจัดอัปรีย์จัญไรเก่าๆ ให้หมดไป เป็นมงคลสำหรับปีใหม่

นอกจากนี้ ในสมัยก่อนยังมีการยิงปืนอีกด้วย คงเป็นทำนองขับไล่ผีร้ายหรือเสนียดให้หายสูญไป

ใน ***วันเนา*** คือ วันที่ ๑๔ และ ***วันเถลิงศก*** หรือพระยาวัน คือ วันที่ ๑๕ เมษายน ก็มีการทำบุญตักบาตร และการเล่นสนุกสนานสืบเนื่องไปแต่วันต้นนั้นเอง

เฉพาะวันเนา ทางเมืองเหนือเรียกว่า **"วันเน่า"** เป็นวันพักผ่อนอยู่บ้าน ไม่ไปไหนๆ มีแต่หุงต้มอาหาร จัดสำรับเตรียมไว้สำหรับไปทำบุญอุทิศให้บรรพบุรุษในวันพระยาวัน คือ วันรุ่งขึ้น และแจกปันอาหารไปตามญาติมิตร มีการขนทรายจากแม่น้ำปิงไปก่อพระเจดีย์ทรายในวัด และเริ่มเล่นสาดน้ำกันในวันเน่านี้ ในขณะที่ขนทรายเข้าวัดนั่นเอง

กิจกรรมต่างๆ ที่เป็นลักษณะพิเศษของวันสงกรานต์ นอกจากการทำบุญตักบาตรและการเล่นสนุกสนานต่างๆ แล้วก็ได้แก่ การก่อพระเจดีย์ทราย การปล่อยนกปล่อยปลา การบังสุกุลอัฐิ การรดน้ำดำหัว และสรงน้ำพระ

การก่อพระเจดีย์ทราย มักทำที่ในวัดในวันสงกรานต์ แต่ก็ไม่มีกำหนดตายตัว ที่ก่อใกล้เคียงวันสงกรานต์ และทำที่หาดทรายบ้างที่กลางลานบ้านบ้างก็มี ที่ก่อในวัด ก็เป็นการช่วยขนทรายเข้าวัด ได้ทั้งบุญและความสนุกสนานด้วยในตัว

การปล่อยนกปล่อยปลา โดยมากเป็นการปล่อยปลา ทำกันระหว่างสงกรานต์ได้ทั้ง ๓ วัน ในหมู่บ้านคนเชื้อมอญ มีประเพณีแห่ปลาไปปล่อยกันอย่างสนุกสนานด้วย

การทำบุญปล่อยปลานี้ สันนิษฐานว่า คงจะเป็นการ

ช่วยปลาที่ตกคลักอยู่ในแอ่งในหนองที่น้ำกำลังแห้งงวดในฤดูร้อนให้รอดมีชีวิตสืบพืชพันธุ์อยู่ได้ต่อไป

การบังสุกุลอัฐิ ญาติผู้ใหญ่ หรือบรรพบุรุษ จะทำในวันสงกรานต์ วันไหนก็ได้ แต่โดยมากทำกันในวันเดียวกับสรงน้ำพระ โดยเฉพาะวันท้ายของสงกรานต์

ถ้าเก็บอัฐิไว้ที่บ้าน ก็นำอัฐิไปรวมกันที่วัด โดยมากทำที่ศาลาการเปรียญที่เลี้ยงพระ เป็นการทำบุญรวมญาตินิมนต์พระสงฆ์ทั้งวัดให้สวดมาติกาบังสุกุลอัฐิ เป็นการทำบุญอุทิศกุศลแก่ ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น ที่ล่วงลับไปแล้ว เป็นการแสดงความระลึกถึงท่านเหล่านี้ ในโอกาสอันถือกันว่าสำคัญและเป็นสิริมงคล เท่ากับให้ท่านได้มีส่วนร่วมในความสุขสดชื่นกับลูกหลาน คนที่ยังมีชีวิตอยู่ เป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทีส่วนหนึ่ง

ถ้าอัฐิของท่านบรรจุไว้ที่เจดีย์ หรือที่แห่งอื่นในวัด ก็นิมนต์พระไปบังสุกุลที่ตรงนั้น

การสรงน้ำพระ รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ ตามปกติทำในวันสุดท้ายของสงกรานต์ เป็นพิธีท้ายสุด

สำหรับพระพุทธรูปนั้น แต่เดิมเขาไม่มีไว้ในบ้านเรือน เพราะถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพบูชาอย่างสูง ไม่ควรไว้ในบ้านเรือน แม้เมื่อเริ่มมีพระไว้บูชาที่บ้าน เขาก็สร้างหอพระขึ้นเป็นที่ประดิษฐานโดยเฉพาะต่างหาก

เมื่อพระพุทธรูปมีอยู่แต่ที่วัด การไปสรงน้ำพระพุทธรูปก็ดูจะยิ่งมีความหมายสำคัญมากขึ้น

การสรงนั้น อย่างง่ายๆ ก็มีดอกไม้ธูปเทียนไปบูชา แล้วเอาน้ำอบประพรมที่องค์พระพอเป็นพิธี

บางแห่งอัญเชิญพระพุทธรูปออกมาจากโบสถ์ หรือวิหาร เป็นต้น มาตั้งในที่จัดไว้เป็นพิเศษให้ประชาชนได้สรงน้ำ

บางถิ่นก็จัดทำเป็นรางท่อน้ำให้ประชาชนเทน้ำสรงลงไปในราง ปล่อยให้ไหลไปตกที่พระพุทธรูปหรือพระธาตุซึ่งตั้งอยู่ที่ตรงปากท่อ บางแห่งตั้งให้สรงอยู่ทุกวันตลอด ๑๕ วันจึงเลิก

ส่วนการสรงน้ำพระสงฆ์ อาจสรงเฉพาะเจ้าอาวาส สรงกันจริงๆ อย่างอาบน้ำให้ หรือเทน้ำอบน้ำหอมรดลงที่มือให้น้ำไหลลงไปในขันที่ตั้งรองไว้ บางแห่งทำเป็นรางหรือท่อไหลมาสรงอย่างเดียวกับสรงพระพุทธรูป

สรงเสร็จแล้ว ครองไตรจีวรชุดใหม่ที่ชาวบ้านจัดถวาย จากนั้นขึ้นธรรมาสน์ เทศน์อวยพรปีใหม่ หรืออาจเทศน์ก่อนทำพิธีสรงก็ได้

เสร็จจากสรงน้ำสมภารแล้ว จึงไปสรงพระอื่นๆ ที่ตนรู้จักหรือนับถือ แต่ทั่วไปในบัดนี้นิยมจัดสรงน้ำพระสงฆ์หมดวัดรวมทั้งเจ้าอาวาสพร้อมทีเดียวกัน เมื่อสรงน้ำพระแล้ว ก็เล่นสนุกสาดน้ำกันเอง

การรดน้ำผู้ใหญ่ บางแห่งนัดให้มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่ซึ่งจัดไว้ในวัด นิมนต์พระมาให้ศีลแล้ว เริ่มพิธีรดน้ำ คืออาบน้ำให้ แล้วเอาผ้านุ่งห่มใหม่ให้ผลัด พร้อมทั้งมีดอกไม้ธูปเทียนเป็นเครื่องสักการะ แต่ที่ทำกันทั่วไปคือ ไปขอรดผู้ใหญ่ที่ตนคุ้นเคย หรือเคารพนับถือ แล้วท่านให้ศีลให้พรเพื่อความสุขปีใหม่

การดำหัว เป็นประเพณีของทางเมืองเหนือ คือ การไปรดน้ำผู้ใหญ่ในวันพระยาวัน ได้แก่ ในวันเถลิงศกที่ ๑๕ เมษายน นั่นเอง

พิธีทำ คือ นำดอกไม้ธูปเทียน และผ้าใหม่สำหรับผลัดไปพร้อมทั้งหมากพลู กับน้ำส้มป่อยสำหรับใช้แทนสบู่

และน้ำอบ ผู้ใหญ่รับเครื่องดำหัวแล้ว ก็เอาน้ำส้มป่อยและน้ำอบประพรมบนศีรษะ แล้วให้ศีลให้พรตามธรรมเนียม

ปัจจุบัน พิธีส่วนนี้มักทำกันรวบรัดสงวนเวลาตามกาลสมัย คือ จัดพิธีสรงน้ำพระพุทธรูปและพระสงฆ์หมดทั้งวัดพร้อมในคราวเดียวในวันท้ายของสงกรานต์ (ถ้ามีงานวันเดียว ก็ทำในวันที่ ๑๓) และเล่นสาดน้ำกัน เสร็จแล้วกลับบ้าน เอาน้ำอบไทยไปรดน้ำญาติผู้ใหญ่หรือท่านที่ตนเคารพนับถือตามบ้านต่างๆ รับศีลรับพรจากท่านเพื่อความสุขสวัสดีสืบต่อไป

สงกรานต์ : ก้าวผ่านร้าย ย้ายสู่ดี

ในทางดาราศาสตร์โบราณ และโหราศาสตร์ สงกรานต์ หมายถึง การที่ดวงอาทิตย์โคจรย้ายราศี คือ ออกจากกลุ่มดาวหนึ่ง เข้าสู่อีกกลุ่มดาวหนึ่ง ดังได้พูดถึงมาครั้งหนึ่งแล้ว

การเคลื่อนย้ายก้าวไปอย่างนี้ หมายถึงการผ่านไปของกาลเวลา สงกรานต์มาถึงครั้งหนึ่ง ก็หมายถึงเวลาผ่านไปปีหนึ่ง เมื่อเวลาผ่านล่วงไป ก็หมายถึงความเปลี่ยนแปลงของสิ่งทั้งหลายด้วย เริ่มแต่ชีวิตและวัยของมนุษย์ ส่วนที่ผ่านไปแล้วเพิ่มขึ้น และส่วนที่เหลือน้อยลง

ภาวะเช่นนี้ มองจากทางธรรม ย่อมเป็นเครื่องเตือนสติให้ได้นึกได้คิด ทบทวนความเป็นไปข้างหลัง และคิดตระเตรียมสิ่งที่หวังข้างหน้า สิ่งใดผิดพลาด ก็เป็นโอกาสที่จะละเลิกเสีย สิ่งใดดีงาม เป็นไปเพื่อความเจริญก้าวหน้า ก็ควรจะไม่ประมาท เร่งขวนขวายทำให้จริงจังต่อไป

สงกรานต์ แปลว่า ก้าวไปดี หรือก้าวไปอย่างดี ก็ได้ ถ้าแปลอย่างนี้ ก็เป็นเครื่องสนับสนุนความหมายในทางที่

ดีมากยิ่งขึ้น โดยให้คติว่า สิ่งใดเป็นความผิดพลาดเสียหาย นอกจากละเลิกแล้ว ก็ให้ลืมเสียได้ สิ่งที่ผ่านไปแล้ว ก็ให้เป็นอันผ่านพ้นไป ต่อไปนี้มาก้าวไปสู่ที่ใหม่ ที่สดใสดีงาม

ถ้าแปลอีกอย่างหนึ่ง *สงกรานต์* ก็หมายถึงการก้าวไปด้วยกัน หรือพร้อมกันก้าวไป ตามความหมายอย่างนี้เล็งถึงความสามัคคี หรือการกระทำของหมู่ชน

สงกรานต์เป็นเวลาสำหรับทุกคนจะร่วมใจกันแสดงความพร้อมเพรียงสามัคคีและน้ำใจไมตรี ช่วยกันทำกิจเพื่อส่วนรวม นำสังคมหรือชุมชน ให้ก้าวไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง

สงกรานต์ ยังแปลได้อีกว่า การก้าวไปรวมกัน เมื่อแปลอย่างนี้ ย่อมให้ความหมายว่า คนทั้งหลาย แม้อยู่ต่างแห่งกัน ถึงเวลานี้ ต่างก้าวเข้าไปหากัน ไปรวมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อน ผนึกกันเป็นอันหนึ่งอันเดียว

เมื่อถือคตินี้จากสงกรานต์ ผู้ที่มีเรื่องผิดพ้องหมองใจกัน แตกแยกกระจัดกระจายกัน หรือผิดพลาดพลั้งเผลอต่อกัน ถึงเวลานี้ลืมเรื่องผิดพ้องกันเสีย ให้อภัย หันมาปรองดองสามัคคีกัน ทำให้เกิดความเป็นปึกแผ่นมั่นคง เป็นฐานที่จะให้หมู่คณะมีกำลังแข็งแรงยิ่งขึ้น

แปลความหมายคำว่า "สงกรานต์" มาแล้วหลายอย่าง ควรยุติเสียที แต่ก่อนที่จะจบ นึกขึ้นมาถึงตำนานเกี่ยวกับกำเนิดสงกรานต์ เห็นควรนำมากล่าวไว้ด้วย พอให้เรื่องสงกรานต์ใกล้ความสมบูรณ์มากขึ้น และบางทีจะได้คติสอนใจเพิ่มขึ้น

ใจความของตำนานนั้นมีว่า กาลนานมาแล้ว มีมานพหนึ่งชื่อธรรมบาลกุมาร เป็นผู้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดยิ่งนัก ได้เรียนรู้แตกฉาน เจนจบศิลปศาสตร์

ครั้งนั้น ท้าวกบิลพรหมทราบกิติศัพท์ จึงมาหยั่งดูสติปัญญาของธรรมบาล โดยตั้งคำถาม ๓ ข้อว่า เวลาเช้าเวลา กลางวัน และเวลาค่ำ สิริอยู่ที่ใด

การแพ้ชนะในการตอบคำถามนี้ เอาศีรษะเป็นเดิมพัน ถ้าธรรมบาลกุมารตอบไม่ได้ จะต้องยอมให้ตัดศีรษะถวายแด่กบิลพรหม แต่ถ้าธรรมบาลตอบได้ ท้าวกบิลพรหมจะยอมสละพระเศียรตอบแทน

เบื้องแรก ธรรมบาลกุมารหาคำตอบไม่ได้ จนปัญญา แม้กบิลพรหมจะให้เวลาถึง ๗ วัน แต่เวลา ๖ วันแรกก็จวนจะผ่านไปเปล่า จนธรรมบาลกุมารท้อแท้ใจทอดอาลัยชีวิต

บังเอิญไปนอนใต้ต้นไม้ใหญ่ที่มีนกอินทรีผัวเมียจับอยู่ ได้ยินคำตอบปัญหาจากนกอินทรีนั้น ซึ่งสนทนากันด้วยความหวังว่าจะได้กินเหยื่อคือศพของธรรมบาลกุมาร

คำตอบนั้นว่า เวลาเช้า สิริ หรือราศีอยู่ที่หน้า คนจึงล้างหน้า เวลากลางวัน อยู่ที่อก คนจึงประพรมอก เวลาค่ำอยู่ที่เท้า คนจึงล้างเท้าก่อนเข้านอน

เมื่อได้คำตอบเช่นนี้ ผู้ที่เสียศีรษะจึงกลายเป็นฝ่ายท้าวกบิลพรหม และท้าวกบิลพรหมนั้น ก็รักษาปฏิญญามั่นคงปฏิบัติตามสัญญาโดยเคร่งครัด

อย่างไรก็ตาม กบิลพรหมนั้นทรงมหิทธานุภาพ หากตัดเศียรแล้ว ภัยอาจเกิดแก่โลกได้ เพราะหากเศียรตกถึงแผ่นดินไฟจะไหม้โลก หากปล่อยไปในอากาศ ฝนก็จะแล้งหากทิ้งในมหาสมุทร น้ำก็จะแห้ง

ด้วยความกรุณาต่อชาวโลก ท้าวกบิลพรหมจึงตรัสสั่งธิดาทั้ง ๗ ให้เอาพานมารองรับเศียร นำไปประดิษฐานไว้ที่เขาไกรลาส

เมื่อครบกำหนด ๓๖๕ วัน ตามสมมติว่าเป็นปีหนึ่งในวันสงกรานต์ ธิดาทั้ง ๗ ก็ผลัดเวรกันมาอัญเชิญเศียรนั้น

แห่รอบเขาพระสุเมรุคราวหนึ่ง แล้วประดิษฐานไว้ที่เดิม ทำอย่างนี้หมุนเวียนกันไปคนละปี จนครบรอบธิดาทั้ง ๗ องค์

ตามตำนานนี้ ให้เห็นคติอย่างหนึ่งว่า อันมนุษย์ทั้งหลายที่เกิดมา ดิ้นรนต่อสู้เพื่อชีวิต แล้วก็สิ้นสุดด้วยตายไปในโลกนี้ ต่างถูกครอบงำด้วยอวิชชา ไม่รู้ความจริงของธรรมชาติที่แวดล้อมตน ที่สุดแม้แต่ชีวิตของตน ก็ไม่เข้าใจสภาวะที่แท้จริง

ผู้ที่ไม่รู้แจ้งความจริงของธรรมชาติ ไม่รู้เท่าทันชีวิตก็ย่อม ต้องเสียศีรษะปล่อยชีวิตถูกกลืนหายหมดไปเปล่า

แต่มนุษย์บางคน เพราะถูกธรรมชาติบีบคั้น ด้วยความหวาดกลัวนั่นแหละ เป็นเหตุให้ศึกษาค้นคว้าแสวงสัจธรรมใฝ่หาคำตอบแก่ชีวิตของตน ผู้ที่ค้นคว้าหาคำตอบได้ เป็นผู้รู้เท่าทันชีวิต ย่อมกลับเป็นผู้มีชัยต่อธรรมชาติ เป็นผู้ที่ธรรมชาติยอมมอบชีวิตให้ เป็นผู้ดำรงชีวิตอยู่อย่างแท้จริง คุ้มกับการที่เกิดมา เมื่อดำรงชีวิตอยู่อย่างแท้จริงแล้ว ก็ไม่ต้องหวั่นต่อการเกิดการตาย

อย่างไรก็ตาม ความมีชัยต่อธรรมชาติในที่นี้ มิได้หมายเพียงการเอาชนะธรรมชาติภายนอกอย่างเดียว แต่

หมายถึงการเอาชนะธรรมชาติภายในตนด้วย คือธรรมชาติซึ่งอยู่ที่ชีวิตจิตใจของตนนี่แหละ ชัยชนะที่เกิดจากความรู้เท่าทันสภาวะที่แท้จริงของสิ่งทั้งหลาย และรู้จักวางจิตใจอย่างถูกต้องต่อโลกและชีวิต

เมื่อมองดูไป สงกรานต์ ก็มีความหมายให้มองได้หลายอย่าง ทั้งที่มองอย่างชาวบ้านและชาววัด ทั้งที่ลึกซึ้งและที่เป็นพื้นๆ

แม้จะมองอย่างง่ายๆ ก็ยังได้ความหมายว่า เพราะสงกรานต์เป็นเวลาที่ดวงอาทิตย์อยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร ประเทศที่อยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร มีอากาศร้อนที่สุดในรอบปี ในฤดูกาลที่ร้อนจัดเช่นนี้ คนจึงสนุกสนานรื่นเริงและแสดงความปรารถนาดีต่อกัน ด้วยการรดน้ำสาดน้ำ ช่วยดับความเร่าร้อนให้เกิดความชุ่มชื่นเยือกเย็น เป็นความสุขอย่างหนึ่ง

จะมองความหมายอย่างไหน และจะคิดไปกี่อย่างก็ตาม เมื่อวันสงกรานต์มาถึงแล้ว ก็ควรให้ได้ความหมายสักอย่าง จะได้เป็นสงกรานต์ที่ไม่ผ่านไปเสียเปล่า

ขอเพียงว่า ความหมายที่ได้นั้น ควรจะเป็นความหมายที่ดีงาม ช่วยเชิดชูชีวิตจิตใจให้เบิกบานและประณีตผ่องใสมากขึ้นหากได้หลายอย่าง หรือครบทุกอย่าง ก็ยิ่งดี

*ถ้านึกอะไรไม่ได้ ก็เอาแค่หัวเรื่องว่า **“สงกรานต์ – ก้าวผ่านร้าย ย้ายสู่ดี”** วันสงกรานต์นี้ ก็คงจะไม่เป็นหมันเสียทีเดียว*

กิจกรรมวัดพุทธปัญญา
มีเรื่อง วัน เวลา ทำบุญกุศล
ตามวัฒนธรรมประเพณีไทย

๑. กำหนดนัดตามวันสำคัญของพระพุทธศาสนาโดยจันทรคติ คือ ขึ้น / แรม

๑.๑ ทุกวันขึ้น / แรม ๘ ค่ำ, ๑๔ ค่ำ, ๑๕ ค่ำ (วันพระ)

เวลา ๐๔.๐๐ น. สัญญาณระฆังดังปลุกเตือนพุทธบริษัททั้งหลาย (ผู้พักอาศัยภายในวัด) ให้ตื่น ว่องไว ก้าวหน้ามาประชุมกันที่ศาลาพระธรรมโกศาจารย์ เวลา ๐๕.๐๐ – ๐๖.๐๐ น. ไหว้พระ ทำวัตร สวดมนต์ ทำสมาธิ เจริญภาวนาแผ่เมตตา

เวลา ๐๗.๐๐ น. ประชาชนชาวบ้านมาประชุมกัน จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย สมาทานศีล ฟังธรรมเทศนา ใส่บาตรถวายทาน พระสงฆ์อนุโมทนา กระทำภัตตกิจประชาชน อุบาสกอุบาสิการ่วมกันทำวัตรเช้า (แปลไทย) แผ่เมตตา และร่วมกันรับประทานอาหาร เสร็จแล้วแยกย้าย

กันกลับบ้าน (ยกเว้นผู้ที่สมาทานศีลอุโบสถจะพักค้างแรมที่วัดคืนหนึ่ง ซึ่งจะมีการปฏิบัติธรรมร่วมกันตลอดรุ่ง)

๑.๒ วันธรรมสวนะที่เป็น

วันมาฆบูชา (วันเพ็ญเดือน ๓, วันพระธรรม)

วันวิสาขบูชา (วันเพ็ญเดือน ๖, วันพระพุทธ)

วันอาสาฬหบูชา (วันเพ็ญเดือน ๘, วันพระสงฆ์)

วันอัฏฐมีบูชา (วันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๖, วันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ) กิจกรรมเบื้องต้นของกลางวันเหมือนกันกับที่กล่าวไว้ในข้อ ๑.๑ แต่จะเพิ่มกิจกรรมตอนเย็น (หัวค่ำ) เริ่มเวลา ๑๘.๓๐ น. จะมีพิธีบูชาดอกไม้ธูปเทียนเวียนเทียน ปาฐกถา หรือธรรมเทศนาหรือเจริญภาวนาพิเศษจนถึงเวลา ๒๑.๐๐ น. กลุ่มหนึ่ง จะเพียรภาวนากันตลอดรุ่ง โดยพระวิปัสสนาจารย์มาคอยช่วยแนะนำในการปฏิบัติด้วย อีกกลุ่มหนึ่งแยกย้ายกันกลับตามอัธยาศัย

๒. กำหนดตามวันสำคัญของบ้านเมืองโดยสุริยคติ คือ

๒.๑ วันขึ้นปีใหม่ (๑ ม.ค.)

เริ่มเวลา ๐๗.๐๐ – ๐๙.๐๐ น. ฉลองปีใหม่ ชีวิตใหม่ ด้วยการไหว้พระ สมาทานศีล รับธรรมพรจากพระสงฆ์ ใส่บาตร ฯลฯ จับฉลากเลือกของขวัญจากวัดพุทธปัญญา

๒.๒ วันจักรี (๖ เม.ย.)

เริ่มเวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. มีพิธีสดับปกรณ์ ถวายสังฆทาน ถวายพระราชกุศล ฯลฯ

๒.๓.วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ (๑๒ ส.ค.) "วันแม่แห่งชาติ"

เริ่มเวลา ๐๗.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ใส่บาตร ถวายสังฆทาน กิจกรรมพิเศษส่งเสริมธรรมมาตา ถวายพระราชกุศล ฯลฯ

๒.๔ วันสมเด็จพระราชบิดา สมเด็จย่า (๒๔ ก.ย. / ๒๑ ต.ค.)

เริ่มเวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. มีพิธีสดับปกรณ์ ถวายสังฆทาน ถวายพระราชกุศล ฯลฯ

๒.๕ วันปิยมหาราช (๒๓ ต.ค.) "วันเลิกทาส"

เริ่มเวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. มีพิธีสดับปกรณ์ ถวายสังฆทาน ธรรมเทศนา หรือปาฐกถาธรรม ปฏิญาณเลิกเป็นทาสอบายมุขทุกชนิด ถวายพระราชกุศล ฯลฯ

๒.๖ วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (๕ ธ.ค.) "วันพ่อแห่งชาติ"

เริ่มเวลา ๐๗.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ใส่บาตร ถวายสังฆทาน กิจกรรมพิเศษส่งเสริมธรรมปิตา ถวายพระราชกุศล ฯลฯ

๓. กำหนดนัดตามวันสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีโดยสุริยคติบ้าง โดยจันทรคติบ้าง คือ

๓.๑ ทุกวันเสาร์

เริ่มเวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. จุดธูปเทียน บูชาพระรัตนตรัย ทำวัตรเช้า ฟังปาฐกถาธรรม ใส่บาตร สมาทานศีล ถวายทาน พระสงฆ์อนุโมทนา กระทำภัตตกิจประชาชน อุบาสกอุบาสิการ่วมกันสวดมนต์บทพิเศษ (แปลไทย) ทำสมาธิ แผ่เมตตา และร่วมกันรับประทานอาหาร ฯลฯ

๓.๒ วันสารท (วันรับ : ขึ้น ๑๕ ค่ำ, วันส่ง : แรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐)

จัดเป็นวันแสดงความเคารพ – ความกตัญญูกตเวทีต่อผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว เริ่มเวลา ๐๘.๐๐ น. โดยมีการทำบุญใส่บาตร ไหว้พระ รับศีล ฟังเทศน์ บังสุกุลชื่อ / อัฐิของบรรพบุรุษญาติมิตรของตนผู้ล่วงลับไปแล้ว จัดเป็นวันกตัญญูกตเวทีที่ยิ่งใหญ่ทั้งวันรับและวันส่ง วันส่งจะมีการตั้งศาลเปรตและชิงเปรตด้วย

๓.๓ วันสงกรานต์ (๑๓ เม.ย.)

จัดเป็นวันแสดงความเคารพ - ความกตัญญูกตเวทีต่อผู้อื่นที่ยังมีชีวิตอยู่ซึ่งท่านเป็นญาติเป็นผู้ใหญ่ โดยคุณวุฒิ

วัยวุฒิ เป็นที่เคารพนับถือของสังคม เริ่มเวลา ๐๘.๐๐ น. ไหว้พระ รับศีล ฟังปาฐกถาธรรม สรงน้ำพระและผู้สูงอายุ มอบของขวัญ รับพร ฯลฯ

๔. บัดนี้มีมติมหาเถรสมาคม ที่ ๓๖๕ / ๒๕๔๘ ในการประชุมครั้งที่๒๐ / ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๘ ***ให้วัดพุทธปัญญา เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนนทบุรี แห่งที่ ๓*** จึงขอนำวันปฏิบัติธรรมตามโครงการอบอุ่นด้วยพระธรรมประจำปี เสนอไว้ในหนังสือเล่มนี้ด้วย เพื่อพิจารณาสมัครร่วมปฏิบัติธรรม ดังนี้

ครั้งที่ ๑	วันที่ ๑๗ – ๒๔ ต.ค.	วันปิยมหาราช ใช้หลักสูตร คุณแม่ ดร.สิริ กรินชัย
ครั้งที่ ๒	วันที่ ๖ – ๘ พ.ย.	วันบูรพาจารย์
ครั้งที่ ๓	วันที่ ๓ – ๕ ธ.ค.	วันพ่อแห่งชาติ
ครั้งที่ ๔	วันที่ ๑๔ – ๑๖ ม.ค.	วันเด็กและวันครู
ครั้งที่ ๕	วันมาฆบูชา ๒ คืน ๓ วัน	ตามจันทรคติ
ครั้งที่ ๖	วันที่ ๑ – ๘ ก.พ.	วันมัชฌิมา ใช้หลักสูตร คุณแม่ ดร.สิริ กรินชัย
ครั้งที่ ๗	วันที่ ๖ – ๘ เม.ย.	วันจักรี
ครั้งที่ ๘	วันวิสาขบูชา ๒ คืน ๓ วัน	ตามจันทรคติ

ครั้งที่ ๙ วันที่ ๑ – ๘ มิ.ย. วันผู้ให้กำเนิดใช้หลักสูตร คุณแม่ ดร.สิริ กรินชัย

ครั้งที่ ๑๐ วันอาสาฬบูชา ๒ คืน ๓วัน รับตามจันทรคติ

ครั้งที่ ๑๑ วันที่ ๑๐ – ๑๒ ส.ค. วันแม่แห่งชาติ

กำหนดการนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามกฎอิทัปปัจจยตา ผู้สนใจเข้าร่วมปฏิบัติธรรมตามกำหนดการใด โปรดติดต่อล่วงหน้า ที่โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๖ ๔๙๑๔ รับอบรมได้ครั้งละไม่น้อยกว่า ๑๒๐ คน

และกำลังดำเนินการสร้างอุโบสถ ๒ ชั้นกลางสระน้ำ งบประมาณ ๑๕ ล้านบาท จึงขอแจ้งให้ทราบทั่วกัน ผู้สนใจเรื่องนี้กรุณาโทรศัพท์ ๐-๒๕๒๖ ๔๙๑๔

(พระครูมงคลภาวนานุศาสก์)
เจ้าอาวาสวัดพุทธปัญญา
เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนนทบุรี แห่งที่ ๓

วัดพุทธปัญญา ต.บางเขน
อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐
โทร. ๐-๒๕๒๖ ๔๙๑๔

คำกล่าวถวายสังฆทาน
ของ
วัดพุทธปัญญา

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ
(ว่า ๓ จบ)
อิทัง วะตะ เม ทานัง, อาสะวักขะยาวะหัง, นิพพานังโหตุ ฯ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ, ไทยทานนี้, ข้าพเจ้าทั้งหลาย ได้มาแล้วด้วยดี, ขอน้อมถวายให้เป็นสังฆทาน, ไปในท่ามกลางสงฆ์, มีพระพุทธเจ้าเป็นประธาน, เพื่อให้พระศาสนาตั้งอยู่ได้ในโลกนี้ต่อไป, เพื่อประโยชน์เพื่อความสุข, แก่ทุกๆ ชีวิต, มีพระมารดา - พระบิดา เป็นต้น, ทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่, ทั้งที่ล่วงลับไปแล้วด้วย, แก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย, เจ้ากรรมนายเวร, เพื่อนร่วมทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกัน, ทั่วสากลโลก, จงมีส่วนอนุโมทนา, รับกุศลผลบุญครั้งนี้, เพื่อข้าพเจ้าได้สละกิเลส, มีความเห็นแก่ตัวเป็นต้น ออกไป, มีแต่ความสะอาด, ความสว่าง, ความสุขสงบเย็น, เป็นนิพพาน, คือ สิ้นปัญหา หมดทุกข์ทั้งปวง, ตลอดกาลนาน เทอญ.

คำกล่าวก่อนกราบ หลังทำวัตร

ครั้งที่

๑. ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระพุทธเจ้า, พระพุทธเจ้า เป็นนาย, มีอิสระเหนือข้าพเจ้า, ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้, แด่พระพุทธเจ้า (กราบ)

๒. ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระธรรม, พระธรรม เป็นนาย, มีอิสระเหนือข้าพเจ้า, ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แด่พระธรรม (กราบ)

๓. ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระสงฆ์, พระสงฆ์ เป็นนาย, มีอิสระเหนือข้าพเจ้า, ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แด่พระสงฆ์ (กราบ)

๔. ข้าพเจ้าเคารพพระธรรม, ที่มีอยู่ในพระมารดาพระบิดา (กราบ)

๕. ข้าพเจ้าเคารพพระธรรม, ที่มีอยู่ในครูบาอาจารย์ (กราบ)*

๖. ข้าพเจ้าเคารพพระธรรม, ที่มีอยู่ในทุกสิ่งทุกอย่าง (กราบ)

๗. ข้าพเจ้าเคารพพระธรรม, ที่มีอยู่ในสหายธรรมทุกๆ ท่าน (อัญชลี – วันทา)

* ถ้าเป็นบรรพชิต เปลี่ยนเป็นว่า... ในครูอุปัชฌาย์อาจารย์

การทำวัตรเช้า – เย็น ที่วัดพุทธปัญญา

เช้าเริ่ม ๐๘.๐๐ น. เย็นเริ่ม ๑๘.๓๐ น.

ศีล	=	รักผู้อื่น
สติ	=	ตื่นตัวทุกเวลานาที
สมาธิ	=	รักษาจิตใจไว้ให้ดี
ปัญญา	=	ทำหน้าที่ให้ถูกต้อง

อนิวัตติกภิกขุ

พิมพ์ที่ : สมชายการพิมพ์

๑๗๖๕ ซอยอรุณอัมรินทร์ ๕๓ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ

โทร : ๐-๒๔๒๔ ๕๘๘๗, ๐๘-๑๘๑๔ ๒๘๔๐

กำหนดการ งานวันสงกรานต์
วัดพุทธปัญญา อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๕

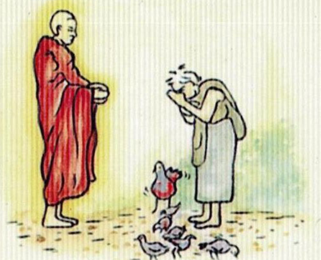
เวลา ๐๘.๐๐ น. - พร้อมกัน ณ ลานธรรมกาญจนาภิเษก
- เชิญผู้เป็นประธาน จุดเทียน ธูป ที่โต๊ะบูชา
- เจ้าอาวาสกล่าวต้อนรับ
- เชิญวิทยากรกล่าวถึงระเบียบพิธีการและความสำคัญของวันสงกรานต์

เวลา ๐๘.๔๐ น. - ประกอบพิธีบำเพ็ญบุญกุศล อุทิศให้บรรพบุรุษ ญาติมิตร ผู้ล่วงลับ เริ่มด้วยสมาทานศีล ทอดผ้าพิจารณาสังขารบังสุกุล ถวายไทยทาน จบแล้ว
- เชิญผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป) เข้าที่นั่งรับน้ำสรง พร้อมแล้ว พระสงฆ์สวด ถวายพรพระ ผู้มาร่วมงานสรงน้ำรับพร เริ่มแต่พระพุทธรูป พระสงฆ์ ผู้สูงอายุ และแก่กัลยาณมิตร ผู้มาร่วมงานทั่วกันแล้ว
- เจ้าอาวาส มอบของขวัญแก่ผู้สูงอายุ และให้ผู้มาร่วมงานเลือกของขวัญที่ทางวัดจัดให้ทุกท่าน

เวลา ๑๑.๐๐ น. - ถวายภัตตาหารเพล และร่วมรับประทานอาหารกลางวันสังสรรค์ตามอัธยาศัย เป็นเสร็จการ

ขอเชิญชวนพี่น้องประชาชนร่วมงานนี้ด้วยความยินดี
และขออนุโมทนาสาธุการ

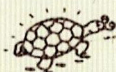
(พระครูมงคลภาวนานุศาสก์)
เจ้าอาวาสวัดพุทธปัญญา
๒๕ มีนาคม ๒๕๕๕

มองแต่แง่ดีเถิด

เขามีส่วน เลวบ้าง ช่างหัวเขา
จงเลือกเอา ส่วนที่ดี เขามีอยู่
เป็นประโยชน์ โลกบ้าง ยังน่าดู
ส่วนที่ชั่ว อย่าไปรู้ ของเขาเลย,

จะหาคน มีดี โดยส่วนเดียว
อย่ามัวเที่ยว ค้นหา สหายเอ๋ย
เหมือนเที่ยวหา หนวดเต่า ตายเปล่าเลย
ฝึกให้เคย มองแต่ดี มีคุณจริง ฯ

พุทธทาส อินทปัญโญ